

DÁNSKO

ZÁKLADNÍ INFORMACE O TERITORIU

Oficiální název státu (v českém i místním úředním jazyku)

Česky: Dánské království

Dánsky: Kongeriget Danmark

Anglicky: Kingdom of Denmark

Rozloha

Vlastní Dánsko: 43.098 km²

Faerské ostrovy: 1.399 km²

Grónsko: 2,166.088 km² (z toho nezaledněné území 410.449 km²)

Počet obyvatel, hustota na km, podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Vlastní Dánsko: 5,411.405 (k 1. 1. 2005)

Faerské ostrovy: 48.296 (k 1. 3. 2004)

Grónsko: 56.854 (k 1. 1. 2004)

Hustota obyvatelstva ve vlastním Dánsku: 125,2 obyvatel/km².

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 51,0 %.

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 0,30 % (mezi léty 2003 a 2004)

Struktura podle pohlaví:

49,47 % muži

50,53 % ženy

Věková struktura:

0-14 let: 18,85 %

15-64 let: 66,25 %

nad 65 let: 14,90 %

Národnostní složení

91,6 % obyvatelstva tvoří Dánové, na jihu Jutského poloostrova žije německá menšina (asi 20 tis. osob); další (cca 453095 tis.) tvoří imigranti a jejich potomci, z nichž 51,9 % pochází z Evropy (Turecko, země bývalé Jugoslávie), 33,7 % z Asie (Irák, Pákistán, Írán, Libanon) a 9,7 % z Afriky (Somálsko, Maroko).

Náboženství

V Dánsku převládá protestantské náboženství: k luteránské Dánské lidové církvi (Dansk Folkekirke) se hlásí 84 % obyvatelstva. Vlivem imigrace je druhým nejrozšířenějším náboženstvím v zemi islám (přes 2 %).

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Úředním jazykem je dánština, na autonomních územích též faerština a grónština. Nejčastěji používaným cizím jazykem je angličtina, dále němčina a ostatní skandinávské jazyky.

Administrativně-správní členění, hlavní město a další velká města

Z hlediska administrativně správního je Dánsko až dosud, podle poslední obecní reformy z r. 1970, rozčleněno na města Kodaň a Frederiksberg a 14 krajů (amtů), které se dále dělí na 271 obcí (komun). Velikost krajů kolísá od 44 tisíc do 650 tisíc obyvatel, velikost komun se pohybuje v rozmezí 2,5 tisíce - 500 tisíc obyvatel. Volby do komunálních a krajských zastupitelstev se konají každé čtyři roky. Poslední se konaly 20. 11. 2001, příští se budou konat v listopadu 2005.

Počínaje 1. lednem 2007 bude dle dosavadního plánu vlády zavedeno nové územní rozdělení Dánska. To stanoví místo dosavadních krajů (amtů) 5 regionů (Severní Jutsko, Střední Jutsko, Jižní Dánsko, Sjaelland, Region Hlavní město) a momentální počet 271 komun redukuje na 100 komun.

Každý kraj spravují v současném systému dva různé úřady:

- krajský obecní úřad, řízený volenou krajskou radou v čele s krajským starostou. Úřad vybírá vlastní "krajské daně" a spravuje mj. nemocniční zařízení, střední školy apod.;
- státní krajský úřad, vedený jmenovaným státním úředníkem, podléhající ministerstvu vnitra. Úřad spravuje občanské záležitosti, týkající se mj. manželství, rozvodů apod.

Komunální úřady jsou řízeny volenou správní radou v čele se starostou. Zodpovídají mj. za sociální síť, základní školy, silnice, byty apod.

K Dánskému království patří dvě autonomní oblasti - Faerské ostrovy a Grónsko. Faerské ostrovy získaly samosprávný statut v roce 1948 a Grónsko v roce 1979. Obě oblasti mají své zákonodárné sbory a vládu, které rozhodují o vnitřních záležitostech. V otázkách zahraniční a obranné politiky rozhoduje ústřední dánská vláda v Kodani, jež mj. oběma oblastem poskytuje vysoké finanční dotace. Grónsko ani Faerské ostrovy nejsou členem EU. 4. dubna 2005 podepsali dánský premiér A. F. Rasmussena a předseda autonomní samosprávy Faerských ostrovů J. Eidesgaard v Kodani „Společnou dánsko - faerskou deklaraci“, která je základem pro připravovaný „Zákon o předání samosprávy mezi Dánskem a Faerskými ostrovy“ a informuje, v jakém rozsahu umožní očekávaný zákon ostrovům širší samosprávu v rámci dánského královského společenství. Vstup zákona v platnost se očekává k 29. červenci 2005. Dle deklarace a následného zákona budou Faerské ostrovy moci na základě vlastního uvážení a připravenosti, po schválení Úřadem faerské samosprávy, přebírat do své správy

zvolené resortní kompetence. Přičemž otázky společné měny, obrany, občanství a hlavy státu zůstávají nezpochybnitelně ve správě dánského státu. Faerskou prioritou po vstupu zákona v platnost bude zřejmě převzetí samosprávy církevních záležitostí.

29. března 2005 podepsali dánský ministr zahraničí P. S. Moller a předseda autonomní samosprávy Eidesgaard „Společnou deklaraci mezi dánskou vládou a faerskou autonomní samosprávou o spoluúčasti a spolupůsobení v zahraniční a bezpečnostní politice“ a navazující „Dohodu o administrativní spolupráci mezi dánským ministerstvem zahraničí a Úřadem předsedy autonomní samosprávy“. Oba dokumenty umožňují flexibilnější spolupráci v těch zahraničně politických otázkách, které mají přímý dopad na Faerské ostrovy. Podobné dokumenty podepsalo Dánsko s autonomní oblastí Grónsko již v roce 2003.

Hlavní město: Kodaň (København, anglicky Copenhagen, 2005)) 1,086.762 obyvatel i s předměstími.

Další velká města:

Århus 228.547 obyvatel

Odense 145.254

Aalborg 121.549

Esbjerg 72.500

Randers 55.739

Kolding 54.941

Peněžní jednotka a její dělení, používání cizích měn

Oficiální měnou v Dánsku je dánská koruna (DKK). 1 DKK = 100 øre.

Kurs k USD: 1 USD = 5,7348 DKK (k 19. 4. 2005)

Kurs k EUR: 1 EUR = 7,4529 DKK (k 19. 4. 2005)

Na základě výjimky z členství v EU, potvrzené referendem v září 2000, Dánsko nepřistoupilo k zavedení eura jako oběživa. V dánských firmách je však účtování v EUR běžné. Některé řetězce maloobchodních prodejen po celém Dánsku a vybrané značkové butiky přijímají k platbám za zboží též bankovky a šeky v EUR, přičemž samy stanoví nákupní kurs vůči DKK. Nazpět se vrací vždy DKK.

Vybrané jiné zvyklosti v zemi

Specifika spojená s obchodním jednáním v Dánsku vč. některých společných severských rysů jsou popsána v příloze.

Podmínky využívání místní zdravotnické péče českými občany

V případě nutnosti první pomoci je možné volat (z veřejných telefonních budek zdarma) tísňové číslo 112, které sdružuje centrálu rychlé lékařské pomoci, policie a hasičů. Akutní lékařská péče, nebo případná akutní léčba v nemocnici včetně léků, je poskytována cizincům zdarma bez ohledu na jejich pojišťovací situaci.

V případě ostatních návštěv lékaře je nutno počítat s poplatkem 250-500 DKK za konzultaci a dále 150 - 300 DKK za léky. V Kodani je možné si telefonicky objednat návštěvu lékaře na telefonním čísle 33 15 46 00 v pracovní dny od 8 do 16 hodin, mimo pracovní dobu na telefonním čísle 38 88 60 41 nebo 32 84 00 41. V Kodani jsou 4 lékárny s nepřetržitým provozem. Doporučujeme, aby si cestující vyzvednul u své zdravotní pojišťovny tzv. Evropský průkaz zdravotního pojištění.

Víza, poplatky a specifické podmínky cestování do teritoria

Čeští občané mohou od 1.5.2004 vstupovat na území Dánska s platným pasem, případně i občanským průkazem typu „kartička“.

ZAHRANIČNĚ-POLITICKÁ ORIENTACE

Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Dánská zahraniční politika se opírá o členství v OSN (1945), NATO (1949), Radě Evropy (1949), EU/ES (1973), OBSE/KBSE, GATT/WTO, OECD a úzkou spolupráci s dalšími severskými státy v rámci Severské rady (1952) a Severské rady ministrů (1971). Celkově lze dánskou zahraniční politiku charakterizovat jako aktivní politiku malé země s velkým důrazem na mezinárodní spolupráci, zej. na aktivní spolupráci v rámci EU a na silnou transatlantickou vazbu. Dánsko navíc věnuje mimořádnou pozornost úrovni dodržování lidských práv a demokratických principů v jednotlivých zemích.

OSN

Jednou z priorit dánské zahraniční politiky je aktivní role v OSN. Dánsko je v letech 2005 - 06 nestálým členem RB OSN, od 1. dubna 2005 předsedá Výboru OSN pro boj s terorismem (CTC). Od 1. ledna 2005 předsedá rovněž Výboru pro sankcionování Libérie.

Dánsko se zvláště zasazuje o zefektivnění činnosti organizace, redukci byrokracie a zpřehlednění financování a aktivně se podílí na práci na reformě Rady bezpečnosti. Dánsko je zastáncem geograficky i silově reprezentativního a vyváženého zastoupení v RB, podporuje myšlenku rozšíření počtu stálých členů RB a vyváženého zastoupení stálých a nestálých členů RB při zachování stejných práv, pravomocí i povinností jako mají dosavadní členové.

V rámci CTC si Dánsko klade za cíl zformulování definice „terorismu“, sestavení jasné strategie OSN v boji proti terorismu, sjednocení zemí světového společenství v boji proti terorismu a zabránění zneužití zbraní hromadného ničení k teroristickým účelům

Dlouholetou a úspěšnou tradici, která získala Dánsku vysoký mezinárodní kredit, má peace-keeping, jehož principy jsou důkladně rozpracovány a tvoří nedílnou součást vojenského vzdělání. Nejvýznamnější dánskou iniciativou v oblasti peace-keepingu je projekt mezinárodní brigády rychlého nasazení pohotovostních sil OSN (UN Stand-by Forces High Readiness Brigade SHIRBRIG), který byl zahájen v roce 1995. Jedná se o mnohonárodní, speciálně vycvičenou pohotovostní brigádu v rámci pohotovostních ujednání OSN (UN Stand-by Arrangement) s velitelstvím v dánském Høvelte schopnou nasazení od r. 1999.

NATO

Většina dánských politických stran i představitelů (s výjimkou krajní levice) vidí v NATO garanta bezpečnosti Dánska. Považuje Alianci za nenahraditelnou a jednoznačně se staví za přítomnost USA v Evropě. V rámci NATO přijalo Dánsko některá omezení: zákaz rozmístění jaderných zbraní a cizích vojsk na dánském území v době míru. Vojenská cvičení se zahraniční účastí jsou na dánské půdě možná.

Dánský parlament v únoru 1998 ratifikoval jako první z evropských členských států NATO protokol o přistoupení ČR, Maďarska a Polska k Severoatlantické smlouvě. Rozšířením Aliance o pobaltské země v březnu 2004 se dlouholetá dánská zahraničně-bezpečnostní prioritou naplnila zcela.

EU

Dánsko je členem EU od roku 1973 a spolupráci v rámci EU považuje za základ své zahraniční politiky. Výchoziskem pro tuto spolupráci je však tzv. národní kompromis Dánsko v Evropě, který po odmítnutí maastrichtské Smlouvy o Evropské unii v lidovém hlasování z června 1992 (49,3 % pro a 50,7 % proti) vymezil hranice dánské účasti v EU. Tato dánská specifika (neúčast na společné obraně, společné měně a společném občanství, zachování suverenity v právní a policejní oblasti) jsou zakotvena v dohodě z Edinburku (prosinec 1992) a byla odsouhlasena národním referendem 18. 5. 1993 (56,8 % hlasů pro a 43,2 % hlasů proti). Amsterdamská smlouva edinburské výjimky výslovně potvrdila. V referendu konaném v květnu 1998 se pro přijetí Amsterdamské smlouvy vyslovilo 55,1 % voličů a 44,9 % hlasovalo proti. Neúspěšné referendum o přístupu Dánska k EMU v září 2000 (53,1 % hlasů proti, 46,9 % hlasů pro) potvrdilo trvání většiny dánské veřejnosti na zachování dánských výjimek z členství v Unii i za cenu omezeného vlivu Dánska na spolurozhodovacích procesech v EU.

27. září 2005 je stanoveno jako datum pro konání dánského referenda o Ústavní smlouvě EU. Výchoziskem politického postoje k Ústavní smlouvě EU je kompromisní politická dohoda „Dánsko v rozšířené EU“ („Danmark i det udvidede EU“) mezi dánskou vládou a opozičními stranami Sociální demokracií, Socialistickou stranou lidovou a Sociálně-liberální stranou Radikale Venstre - obecně též zvaná „národní kompromis o Ústavní smlouvě EU“, která byla podepsána 2. listopadu 2004. Aktuálně umožňuje politická dohoda vládě vést v období před referendem jasně pro-ústavní a pro-evropskou kampaň, ke které se přidají i strany pod dohodou podepsané. Obecně pak dohoda vytvořila základ pro dánskou aktivní prounijní politiku a vyjasnila dánské priority v rámci unijních politik.

Další referenda - k dánským výjimkám - čekají Dánsko zřejmě v roce 2006. Zájem převažující části politického spektra i výrazný zájem veřejnosti má především zrušení neúčasti na společné obraně, která znemožňuje Dánsku podílet se na mírových misích pod hlavičkou EU.

Severská spolupráce

Severské země (Dánsko, Finsko, Island, Norsko a Švédsko) již tradičně udržují úzkou spolupráci, která se rozvíjí především v Severské radě (meziparlamentní fórum, zal. 1952) a Severské radě ministrů (mezivládní fórum, zal. 1971). V r. 2001 došlo ke změně organizace práce Severské rady, která namísto geografického principu vychází ze společných severských hodnot, názorů a principů státu blahobytu. Struktura činnosti Severské rady byla rozdělena do oblastí kultury a vzdělávání, péče státu (welfare), občanských a spotřebitelských záležitostí, životního prostředí a přírodních zdrojů, hospodářství a obchodu.

Dánsko vykonává v roce 2005 předsednictví v Severské radě ministrů, ministryní zodpovědnou za severskou spolupráci je C. Hedegaard/ová. Základním cílem dánského předsednictví je zvýšení atraktivnosti severského regionu v globálním měřítku tak, aby severská spolupráce podpořila mezinárodní konkurenceschopnost severského regionu. Dánsko se tedy chce zejména soustředit na odbourávání bariér v rámci severského regionu a zasazovat se o budování erudované a inovativní společnosti v rámci severských zemí.

V r. 1992 vznikla z dánsko-německé iniciativy Rada států Baltského moře, která kromě 5 severských a 3 pobaltských zemí sdružuje také Německo, Polsko a Rusko s pozorovatelskou rolí Evropské komise.

Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Dánsko je členem GATT/WTO od roku 1949. Od roku 1948 patří také mezi zakládající členy OEEC (Organization for European Economic Cooperation)/OECD (od roku 1960).

Přehled smluv s ČR (včetně data vstupu v platnost)

Dopisem ministra zahraničních věcí České republiky ze dne 21. 3. 1994, resp. odpovědí dánské strany z 2. 5. 1994, byla stvrzena sukcese do 15 bilaterálních smluv a dohod. V současné době jsou v platnosti následující smluvní dokumenty.

- a) Dočasná úprava obchodních styků mezi Republikou Československou a Dánským královstvím (výměna nót, Praha 18. 4. 1925);
- b) Rozhodčí smlouva mezi ČSR a Dánskem (Praha 30. 11. 1926);
- c) Dohoda mezi Republikou Československou a Dánským královstvím o rozšíření platnosti doložky o nejvyšších výhodách na Grónsko (výměna nót, Kodaň 26. 8. 1929)
- d) Dohoda o kulturních a uměleckých stycích mezi ČSR a Dánským královstvím (Kodaň 12. 5. 1937);
- e) Dohoda mezi ČSR a Dánským královstvím o vypořádání určitých nároků (Praha 23. 12. 1958);
- f) Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Dánského království o mezinárodní silniční dopravě (Praha 21. 1. 1969);
- g) Dohoda mezi ČSSR a Dánským královstvím o hospodářské, průmyslové a technické kooperaci (Kodaň 9. 11. 1970);
- h) Smlouva mezi vládou ČSSR a vládou Dánského království o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a majetku (Praha 5. 5. 1982);
- i) Dlouhodobý program rozvoje ekonomické, průmyslové a technické spolupráce mezi ČSSR a Dánským královstvím (Kodaň 16. 10. 1984);
- j) Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Dánska o zrušení vízové povinnosti (výměna nót, Kodaň 5. 6. 1990);
- k) Dohoda o spolupráci v oblasti energetiky (Praha 19. 2. 1991);
- l) Dohoda mezi ČSFR a Dánským královstvím o podpoře a vzájemné ochraně investic (Praha 6. 3. 1991);
- m) Dohoda o spolupráci v oblasti životního prostředí (Dobříš 23. 6. 1991);
- n) Protokol ke Smlouvě mezi vládou ČSSR a vládou Dánského království o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a z majetku (Praha 11. 9. 1992);
- o) Dohoda o letecké dopravě mezi vládou ČR a vládou Dánského království (Stockholm 4. 6. 1998).

EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA ZEMĚ

Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, prognóza na další rok, případně období

Dánsko překonalo útlum z roku 2003, což se odrazilo především v hospodářském růstu na hranici 2 %. Proti očekávané a vládou stimulované osobní spotřebě, jejíž nárůst byl rekordní za posledních 10 let (nárůst o 4,2%), působil pokles čistého exportu. Oslabení dánské konkurenceschopnosti v důsledku slabého dolaru nebylo naštěstí tak dramatické, jak se v některých scénářích očekávalo, a nepříznivý vývoj se v koncem roku zastavil. Pozitivním východiskem pro rok 2005 byla i vysoká míra hrubých investic, které oproti roku 2003 vzrostly o 4,6 % a vytvořily tak předpoklad zvýšení produktivity práce a posílení globální konkurenceschopnosti. Předpoklad pro pokračování průmyslového oživení vytvořil též vzestup objemu výroby koncem roku 2004 doprovázený konjunkturou ve stavebnictví.

Celková atmosféra v dánské ekonomice je i přes obtížný vstup do roku pozitivní. Staronová vláda nemá důvod k zásadní změně své hospodářské politiky směřující k větší liberalizaci obchodu, internacionalizaci dánských podniků a konkurenceschopnosti celé ekonomiky a také její politika snižování daňové zátěže by ani v letošním roce neměla přinést problémy se saldem státního rozpočtu, jehož přebytek se očekává koncem roku 2005 ve výši 1,8 % HDP. Další prognózy závisí zejména na vývoji cen ropy.

Základní makroekonomické ukazatele

HDP na obyvatele

HDP na obyvatele je v Dánsku je ve srovnání s ostatními zeměmi světa poměrně vysoký. Jeho přepočtená výše v paritě kupní síly (PPP) činila v roce 2003 30 410 USD/os¹. V porovnání s ostatními skandinávskými zeměmi jde o třetí nejvyšší hodnotu – za Norskem a Islandem. V rámci EU dosahuje lepšího výsledku pouze Lucembursko a Irsko.

Stabilita měny

Diskontní sazba Dánské národní banky v posledních deseti letech postupně klesala – z 6,25% p.a. koncem roku 1993 na 2,00% p.a. koncem roku 2003; tato hodnota je aktuální i koncem dubna 2005. Podobně se vyvíjely i **sazby peněžních trhů**; průměrná zajištěná tříměsíční sazba klesla z 9,7034 % p.a. na současných 2,1783 % p.a. Šestiměsíční sazba CIBOR (Copenhagen Inter-Bank Offered Rates) činí po podobném poklesu v průběhu posledního desetiletí 2,1983 % p.a.

Vývoj **průměrného kurzu** národní měny vůči euru (tj. od roku 1999) se v pohyboval v rozmezí 7,4304 – 7,4631 DKK/EUR. Provázanost dánské koruny s eurem měla za následek značné výkyvy vůči americkému dolaru. Nejslabší byl průměrný kurs v roce 2001 – 8,3188 DKK/USD; nejsilnější (v posledním desetiletí) byl v roce 1995 – 5,6053 DKK/USD. V prosinci roku 2003 činil průměrný kurs 5,9576 DKK/USD; jeho hodnota v průběhu roku 2004 klesla již jen mírně na 5,4676 DKK/USD. Pozitivem cílené kurzové politiky Dánské národní banky vůči EURU je stabilní ekonomické prostředí s relativně nízkou mírou inflace (viz dále).

¹ Zdroj: Economic Intelligence Unit

Inflace a koupěschopnost obyvatelstva

Jako spolehlivý indikátor odrážející koupěschopnost zboží a služeb lze brát trend v poměru mezi hodinovými výdělky a spotřebitelskými cenami (inflací). Od počátku 60. let až do poloviny 70. rostly hodinové výdělky velmi razantně a také daleko rychleji než spotřebitelské ceny; v tomto období tedy došlo ke značnému zvýšení reálných příjmů. Na konci let 70. se tento trend otočil a trval až do poloviny let 80., kdy se zaměstnanci mohli opět těšit z vyšších reálných příjmů. V průběhu 90. let již k velkým výkyvům v hodnotách obou ukazatelů nedocházelo; vývoj ve prospěch vyšších reálných příjmů obyvatelstva nadále přetrvává. Současná vysoká úroveň mezd však i přes vysoké tempo nárůstu produktivity práce vyvolává obavy o udržení konkurenceschopnosti dánské ekonomiky.

Míra inflace

Míra inflace v letech 1999-2003 byla pod prahem konvergenčních kritérií EU a činila 2,1 % v r. 1999, 2,7 % v r. 2000, 2,3 % v r. 2001, 2,4 % v r. 2002, 2,0 % v r. 2003 a 1,4 % v r. 2004.

Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti byla v Dánsku v posledních letech poměrně nízká a mírně oscilovala kolem 5%. V průběhu roku 2003 v důsledku celkové světové recese však mírně překročila hranici 6,0 %. Vyplnil se předpoklad, že v roce 2004 ještě dojde k dalšímu nárůstu o zhruba polovinu procentního bodu (realita byla 6,4%); v roce 2005 by mělo dojít k návratu na hodnotu okolo 6 %.

Průmysl - struktura, tempo růstu průmyslové výroby v nosných oborech

Průmyslová výroba v Dánsku v důsledku globální recese v posledních letech stagnovala; v roce 2004 dokonce došlo (měřeno hrubou přidanou hodnotou) k poklesu o 3,5 % oproti úrovni roku 2000. Nosnými obory jsou tradičně výroba léků a farmak, vyspělé zdravotní techniky, elektrotechnický průmysl (větrné elektrárny), výroba plastů, zpracování barevných kovů i oceli a nábytkářský průmysl, který má ve světě věhlas zejména díky originálnímu designu. Podíl průmyslu na celkovém HDP² v průběhu poslední dekády jen velice mírně klesal; jeho současná hodnota (bez energetiky a těžby surovin) činil v posledním čtvrtletí roku 2004 13,58 % . Měřeno indexem průmyslové výroby (r. 2000=100) byl v roce 2004 u klíčových oborů jako **chemie**, zaznamenan jen nepatrný nárůst (např. **farmaceutický průmysl měl index 100,82**). Lépe si vedla průmyslová elektronika (109,55), strojírenství (108,95) a tradičně silné potravinářství (112,96). Aktuální údaje lze nalézt na stránkách Dansk Statistik <http://www.dst.dk/>.

Na plný pracovní úvazek pracovalo v Dánsku v průmyslu necelých 17 % zaměstnaných.

Ve skandinávském měřítku spotřebovává dánský průmysl daleko méně energie – pouze 20% z celkové spotřeby; např. podíl průmyslu na celkové spotřebě energie ve Švédsku je cca 36%. Jednou z příčin je, že v Dánsku prakticky neexistují energeticky náročné provozy, což mj. činí zemi závislou na dovozu surovin a hutních výrobků.³ S tím souvisí i současný trend převádět do zemí s nižšími náklady na energii také tyto provozy.

² V komentářích k podílu odvětví na výstupu uvádíme HDP měřený v bazických cenách tedy hrubou přidanou hodnotu (gross added value)

³ Z prvotních surovin dováží Dánsko ve velkém množství také dřevo

Stavebnictví

Stavebnictví se podílelo na celkovém HDP v posledním čtvrtletí roku 2004 5,35 % a na celkové zaměstnanosti necelými sedmi procenty. Největšího růstu dosáhlo za poslední období v letech 1999 a 2000, kdy investice do obnovy obytných nemovitostí následkem orkánu v roce 1999 dosahovaly až 10% HDP. Během posledních let se do konce roku 2002 drželo zhruba na stejné úrovni. Hospodářská recese v roce 2003 se však projevila poklesem o cca 4,5 %. Obnovená chuť obyvatelstva ke spotřebě měla v roce 2004 za následek oživení bytové výstavby o 6,5%. Aktuální údaje lze nalézt na stránkách Dansk Statistik <http://www.dst.dk/>.

Zemědělství apod. (rybolov, lesnictví)

Zemědělství se v posledním čtvrtletí roku 2004 podílelo na celkovém HDP 2,30 %; na plný úvazek zaměstnává cca 35 tisíc lidí, což představuje zhruba 1,6 % podílu na celkové zaměstnanosti. Včetně sezónních zaměstnanců je počet cca 3x větší.

Zemědělská výroba je tradičně známa svou efektivností a kvalitou. Prvovýroba a zpracovatelský průmysl jsou specializovány zejména na mléčné výrobky, vepřové maso a rybí konzervy. Okolo 70 % produkce potravin a ryb se vyváží (hlavním teritoriem je V. Británie a Německo) a vývoz těchto výrobků stále představuje více než 16 % celkového dánského exportu. Dánské rybářství i zemědělství bylo v posledních letech negativně ovlivněno klesajícími světovými cenami i systémem vývozních kvót Evropské unie.

V Dánsku bylo koncem roku 2004 45 624 zemědělských farem, což odpovídá dlouhodobému trendu, kdy se vývoj ubírá směrem k menšímu počtu větších usedlostí. Malé farmy do 30 ha naprosto dominují celému severskému zemědělství vč. Dánska, kde jejich podíl činí cca 50 %. Dynamicky se rozvíjí tzv. ekologické zemědělství; v současnosti je v zemi registrováno cca 3,5 tisíce autorizovaných ekologických farem s průměrnou rozlohou 47,9 ha. Je obděláváno cca 69 % (2,6 mil ha) celkové plochy Dánska. Poměr mezi živočišnou a rostlinnou produkcí je 63:37. V rámci živočišné výroby se nejvíce chovají prasata (počet cca 12 miliónů) a drůbež (17 miliónů). Významná je i výroba kožešin (především z norků). Dánsko je proslulé svými aukcemi kožešin, které patří k největším na světě. V rostlinné výrobě převažují obilniny (90%) nad okopaninami (10%).

V průmyslu zpracování ryb jsou hlavními produkty konzervované ryby (36%), rybí moučka (20%) a dále rybí filé a sušené ryby (oba po 16%).

Na rozdíl od ostatních skandinávských zemí je Dánsko velmi spíše pokryto lesy; 4,7 tisíce km² znamená pouhých 11,3% z celkové plochy. Tato skutečnost také znamená, že Dánsko je čistým dovozcem dřeva, korku, papíru, celulózy a kartónů (cca 1,25 miliardy EUR).

Dánské právo obsahuje významná ustanovení na regulaci dánského zemědělství. Jejím účelem je zachování rodinného farmářství, udržení kvality půdy, stejně jako vynucení jistoty, že kultivace půdy, její vlastnictví, soulad s životním prostředím a vedení farem budou prováděny nejlepším možným způsobem. Nabytí vlastnictví farem se děje prostřednictvím kupní smlouvy. Zakoupení farmy nad 30 ha je možné teprve po pětiletém formálním tréninku, který budoucímu majiteli/farmáři zajistí odpovídající kvalitu řízení. Veškerá území nad 2 hektary musí být kultivována, což znamená, že vlastník je nucen provádět na svém pozemku zemědělskou výrobu. Aby mohl vlastník půdu obdělávat, je povinen zde také žít. Aktuální údaje lze nalézt na stránkách Dansk Statistik <http://www.dst.dk/>.

Služby

Jsou na velmi vysoké úrovni a celkem se podílejí téměř 74,6 % na celkové zaměstnanosti. V procesu industrializace Dánska a budování státu blahobytu po 2. světové válce zažil i sektor služeb rychlý a extenzivní růst. V posledním čtvrtletí roku 2004 se sektor služeb podílel na HDP cca 74,5%. Na rozdíl od výrobních odvětví, kde může nastat další pokles zaměstnanosti, se dá předpokládat, že počet zaměstnanců (zejména v soukromých službách) bude stabilní. Především finanční a telekomunikační služby, pojišťovnictví a poradenské služby se v uplynulých letech velmi rychle přizpůsobily jednotnému trhu EU (bez výraznější státní pomoci) a jsou velmi výkonné. Rychle se rozvíjející oblastí je i turistika. Aktuální údaje lze nalézt na stránkách Dansk Statistik <http://www.dst.dk/>.

Infrastruktura

Je na **špičkové** úrovni. Rozvinutá infrastruktura má lví podíl na skutečnosti, že Dánsko je svou konkurenceschopností řazeno v roce 2004 "The World Competitiveness Report" na 7. v celosvětovém pořadí. Např. dánský **systém distribuce patří mezi nejvýkonnější na světě**. Kodaňské letiště je jedno z nejmodernějších v Evropě, s ohledem na počet přepravených osob šesté největší; čas tranzitního odbavení zboží (3 hodiny) je nejkratší na světě.

Pro Dánsko jako ostrovní zemi má značný význam neustálý rozvoj dopravní sítě. V současné době Dánsko značně investuje do této oblasti. Významné spojení mezi ostrovy Fyn a Sjaelland přes Store Bælt (most a tunel v celkové délce 13,4 km) umožňující pozemní spojení Kodaně/ostrova Sjaelland s Evropským kontinentem bylo pro vlakovou dopravu dokončeno v květnu 1997 a od června 1998 je v provozu pro dopravu silniční. V roce 2000 (1. července) došlo k otevření pevného spojení (tunel a most) mezi Kodaní a švédským Malmö.

V roce 1992 dosáhlo Dánsko soběstačnosti ve spotřebě ropy a zemního plynu. V současné době je Dánsko třetím největším producentem ropy v Severním moři a na rozdíl od dalších (v porovnání s Norskem a Velkou Británií) malých producentů ropy a zemního plynu je Dánsko v této oblasti soběstačnou zemí. Současné mezinárodní statistiky potvrzují, že Dánsko je čistým exportérem ropy i zemního plynu. První ropa z dánských plošin byla vyprodukována v roce 1972. Růst cen ropy v roce 2004 pomohl Dánsku jako významnému vývozci této komodity výrazně vylepšit obchodní bilanci.

Na rozmachu produkce mají kladný vliv též nová pole - Halfdan, Siri a Syd Anre, která byla zprovozněna v r. 1999; k nim se v r. 2003 přidala pole Nina and Cecilie. Největšími odběrateli dánských ropných surovin jsou Německo a Švédsko.

Pokud jde o produkci energie, Dánsko se zřeklo používání jaderných zdrojů a k výrobě tepla a elektrické energie využívá ropné produkty, zemní plyn, dovážené uhlí, biomasu a obnovitelné zdroje, zejména vítr. Pevná paliva, ropa a zemní plyn se na celkové dodávce energie podílí zhruba 88 %, obnovitelné a geotermální zdroje zhruba 12 %. Dánsko je dlouhodobě energeticky nezávislé je čistým vývozce energie. Více informací o dánské energetice je k nalezení na <http://www.energistyrelsen.dk/>.

Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Dánsko v souladu s parlamentní rezolucí z roku 1985 postupně zvyšovalo objem oficiální rozvojové pomoci a od roku 1992 do roku 2001 věnovalo ročně 1 procento HDP. Hlavním cílem dánské rozvojové pomoci je snižování chudoby v rozvojových zemích. Znamená to podporu ekonomického růstu, jakož i rozvoj vzdělávání a zdravotních služeb, zlepšování hygienických podmínek. Důraz je kladen i na posouzení vlivu na životní prostředí, postavení žen ve společnosti a posilování demokracie a lidských práv.

Vzhledem ke změně vlády po volbách v listopadu 2001 a nástupu strany Venstre do vlády byla s souladu s jejím předvolebním programem rozvojová pomoc na rok 2002 snížena o 1,5 mld. DKK ve prospěch snížení domácího daňového zatížení a pečlivějšího výběru rozvojových projektů a kontroly využití těchto investic v cizině. V roce 2003 tato částka dále klesla na 9,995 mld. DKK. Dle nového vládního dokumentu z června 2003 se tato suma (měřeno cenami roku 2003) postupně navyšuje (na 10,313 mld. DKK v roce 2008). I přes tento pokles zůstává Dánsko i nadále jedním z největších poskytovatelů rozvojové pomoci na světě.

OBCHODNÍ A EKONOMICKÁ SPOLUPRÁCE S ČR

Smluvní základna

Dánsko je členskou zemí a EU; od na 1. května 2004, dne přistoupení ČR do EU jsou pravidla obchodních vztahů s Dánskem (a ostatními 23 členy EU) dána unijní legislativou/direktivami upravujícími zásady jednotného trhu společenství.

Bilaterální smlouvy a dohody jsou uvedeny v kapitole 3.3. Některé z nich se vztahují i na Grónsko a Faerské ostrovy, které nejsou součástí EU.

Perspektivní obory českého vývozu

Podobně jako ve většině zemí EU se pro české exportéry a jejich produkty nabízejí různé formy spolupráce. Z pohledu konečného užití lze hovořit o třech základních skupinách:

- Výrobky a subdodávky pro další průmyslové zpracování
- Výrobky pro místní soukromou spotřebu
- Výrobky pro veřejný sektor.

Ad a) Průmyslová výroba zaznamenala za posledních 10 let jen velmi mírný růst o 1,7 %. Zatímco se tradičně dařilo potravinářství, ostatní obory až na chemický a kovozpracující průmysl převážně stagnovaly. Velká část provozů (například textilních a nábytkářských) byla přesunuta do zahraničí. Podíl těchto odvětví na ZO Dánska je nadprůměrný, což m.j. znamená, že dánské firmy mají pro tyto obory uplatnění nejen na domácím trhu a v zahraničí, ale také, že v řádově srovnatelných množstvích podobné výrobky a komponenty dováží. Nákup materiálu/polotovarů a dopravních prostředků v rámci podnikových investic od roku 1995 nepřetržitě roste a v současnosti představuje trh cca 110 mld. DKK ročně; nákup software činí cca 30 mld. DKK. Investice do výstavby přesahují v posledních 5 letech úroveň 100 mld. DKK. V nákupu stavebních materiálů došlo v důsledku útlumu celého oboru v posledních letech k mírnému poklesu, což je mj. přičítáno nákupům levnějších materiálů na nových trzích vč. zemí střední a východní Evropy⁴, kam mnozí významní dánské výrobci také postupně začali přesouvat své provozy (v případě ČR jde např. o firmu Aalborg Eternit).

Oborové aktuální zprávy (volně přeloženo z dánského tisku) např. z automobilového průmyslu, investiční výstavby, oblasti stavebních materiálů a zbrojního průmyslu je možno získat na internetových stránkách velvyslanectví ČR v Kodani. Na stejném místě je ke stažení též přehled cca sedmi set největších dánských firem seřazených v jednotlivých oborech dle obrátu. Je v excellovém formátu, což umožňuje zájemcům další třídění – např. dle oboru či počtu zaměstnanců – a také umožňuje udělat si hrubý obrázek o velikosti trhu a jeho hlavních účastnících.

Ad b) Dánské spotřebitelé utratili v roce 2004 pro svoji osobní spotřebu celkem cca 700 mld. DKK, z toho cca 32 mld. DKK (o 9 mld. více než v r. 2003!!!) za nákup automobilů. Výdaje na turistiku dosáhly celkem cca 35 mld. DKK. Přes velkou konkurenci ze strany asijských států a Polska je dánský trh stále otevřen zejména pro konkurenceschopné výrobky textilního a oděvního průmyslu, obuvnictví a dále sklářského (spíše technické sklo) a papírenského průmyslu. Český automobilový průmysl má v Dánsku, kde se osobní automobily nevyrábějí, velmi dobrou pověst v podobě osobních automobilů. Všechny tři modely Škody-Auto a.s. tj. Fabia, Octavia a Superb mají ve svých kategoriích postavení mezi špičkou. Pro české výrobce automobilového průmyslu,

⁴ Import stavebních materiálů ze střední a východní Evropy roste explozivně – od roku 1995 vzrostl 3,5krát více, než veškerý dovoz těchto produktů ze všech ostatních zemí.

kteří dodávají pro většinu světových značek, a pneumatik je jistě pozitivní i skutečnost, že i rok 2005 by měl z hlediska nákupu motorových vozidel být nadprůměrným.. Zvláštní kategorií konečných odběratelů jsou dánští farmáři, kteří dosahují své vysoké produktivity díky moderní zemědělské technice. O perspektivě tohoto oboru nejlépe svědčí skutečnost, že největší veletrh v oboru zemědělské mechanizace ve Skandinávii se koná právě v Dánsku (Herning, veletrh Agromek). Tradičně velké výdaje dánských domácností na turistiku znamenají trvalou příležitost pro české incomingové touroperátory. Zájem o turistiku v ČR by mohl v budoucnu podpořit zájem dánských odběratelů o další tradiční české komodity, např. víno (jedním z mála trhů, které zaznamenávají nepřetržitý růst je spotřeba vína, zejména červeného).

Ad c) Veřejný sektor

Investiční výdaje ve veřejném sektoru budou dlouhodobě dosahovat přes 25 mld. DKK ročně. S výhledem do let 2008-10 lze hypoteticky zmínit možnost dodávek tramvají pro dopravu v Aarhusu. Otázka tramvajové dopravy v Kodani je momentálně spíše diskuzním tématem. Velkým projektem mezinárodního dosahu je přemostění Femernské úžiny (spojení se SRN), na jehož realizaci by se kromě dánské vlády měli též podílet investoři ze SRN a také EU. Zahájení výstavby připadá v úvahu nejdříve na rok 2008. Prvním tzv. PPP projektem (soukromo-veřejné partnerství) zásadního významu by měla být výstavba Národního archivu v Kodani v hodnotě cca 565 mil. DKK, která bude zahájena v roce 2006. Kontakty na partnerské firmy může ZÚ na vyžádání zaslat.

Vyhodnocení poptávek na ZÚ po českém zboží, službách a výrobní kooperaci

České a především dánské firmy kontaktují velvyslanectví ve fázi obchodního záměru, tzn. s cílem získat spojení na české vývozce (dovozce) a rozšířit tak své obchodní aktivity. Mnohé firmy využívají jiné způsoby pro nalezení obchodního partnera (přímo, přes dánské zájmové organizace, služební cesty spojené s osobním jednáním). Ve všech uvedených případech je velvyslanectví zpětně informováno zcela minimálně. Díky spolupráci s kodaňskou kanceláří CzechTrade má však ZÚ přehled daleko lepší než dosud; v roce 2004 se v přímé návaznosti na činnost ZÚ realizoval XXX významné exportní kontrakty.

Za rok 2004 získal ZÚ 217 poptávek dánských společností po českém zboží. Nejčastěji se jedná obory jako kovovýroba, plasty, nábytek, textil, zboží, sklo, chemické výrobky, oděvy a dárkové a spotřební zboží. Všechny poptávky jsou zveřejňovány na serveru CzechTrade <http://www.czechtrade.cz/>. OEÚ ve spolupráci s kanceláří CzechTrade v Kodani organizuje na základě indikací o poptávaných komoditách konzultační dny a semináře jak pro české, tak i dánské podniky. Úspěšná prezentace českých firem na strojírenském veletrhu v září 2003 (Herning Industrimesse⁵) bude mít pokračování i v roce 2005; poptávka po zemědělské mechanizaci i zájem českých vývozců byly důvodem k zařazení veletrhu Agromek⁶ mezi české oficiální účasti v letech 2005 a 2006.

Nabídku na spolupráci zaslalo 36 firem z ČR. Kromě zájmu o odbyt pro dánské zákazníky, rostl též zájem českých firem o dodávky pro organizace OSN, které mají sídlo svých nákupních divizí v Kodani. Dvě firmám se podařilo ve výběrových řízeních uspět.

Rozvojová pomoc poskytovaná a přijímaná ČR

Není ze strany ČR poskytována ani přijímána.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Zahraniční obchod zaujímá v ekonomice Dánska významné postavení. Během posledních několika let působil vývoz jako důležitý stimul hospodářského růstu.

⁵ pořádá se jednou za dva roky

⁶ Herning, každoročně v lednu

Komoditní struktura

V dánském zahraničním obchodě převládají průmyslové výrobky (cca 75% celkového objemu). Z jednotlivých exportních artiklů je možno jmenovat inzulin, přístroje pro neslyšící a nedoslýchavé, čerpadla, kontrolní a měřicí přístroje a čidla, mobilní telefony, zemní plyn, větrné elektrárny, výrobky z vepřového, hovězího a drůbežího masa, nábytek a značkovou módu (výroba probíhá většinou v zahraničí, Dánsko dodává vlastní design). Dánsko je také jedním z nejvýznamnějších světových vývozců větrných elektráren. V dovozu hrají kromě silničních vozidel, která se v zemi nevyrábí, velkou roli suroviny a primární výrobky jako železo, ocel, dřevo, papír, buničina. Komoditou dováženou ve velkých objemech jsou zařízení pro výrobu a rozvod elektrické energie, výpočetní technika a strojírenské výrobky.

Celkem dovoz v r. 2004	399 828,10	100,00 %
Silniční vozidla	31 213,30	7,81 %
Kancelářské stroje vč. výp. techniky	21 224,90	5,31 %
Telekomunikační zařízení a přístroje pro záznam zvuku	20 475,00	5,12 %
Elektrické stroje a přístroje	19 589,00	4,90 %
Výrobky obecného strojírenství	18 478,20	4,62 %
Oděvní a módní doplňky	18 427,90	4,61 %
Různé polotovary	18 411,60	4,60 %
Ropa, ropné produkty	17 040,60	4,26 %
Železo a ocel	14 896,00	3,73 %
Dopravní zařízení	13 193,10	3,30 %
Výrobky z kovů	12 785,40	3,20 %
Medicínské a farmaceutické výrobky	12 590,60	3,15 %
Speciální strojírenské výrobky	11 634,90	2,91 %
Papír, celulóza, kartón	10 706,60	2,68 %
Ryby, korýši	8 584,80	2,15 %
Prvotní plasty	7 435,40	1,86 %
Textilní vlákna, příze	7 399,60	1,85 %
Speciální vědecké přístroje	6 706,80	1,68 %
Ovoce a zelenina	6 507,00	1,63 %
Zařízení pro výrobu energie	6 425,60	1,61 %
Nábytek a součásti	6 361,40	1,59 %
Nekovové výrobky	5 979,90	1,50 %
Neželezné kovy	5 615,40	1,40 %

Krmiva	5 328,60	1,33 %
Maso a masné výrobky	5 262,90	1,32 %
Korek a výrobky ze dřeva jiné než nábytek	4 938,50	1,24 %
Nápoje	4 760,10	1,19 %
Korek a dřevo	4 681,90	1,17 %
Chemické výrobky	4 618,80	1,16 %
Dále zpracované plasty	4 604,60	1,15 %

Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu

Dánský vývozní a dovozní režim je dán členstvím Dánska v EU a přistoupením ke všem zákonům v rámci WTO týkajících se obchodu a investic. Technické překážky obchodu obecně neexistují. Vývoz je v zásadě liberalizován. Činnost vývozců je koordinována, a to při exportu průmyslových výrobků Konfederací dánského průmyslu (Dansk Industri), zemědělských a potravinářských výrobků Dánskou zemědělskou radou (Dansk Landbrugsraadet). Menší vývozcí mohou využít Konfederaci malých a středních podniků (Handvaerksraadet). Vývoz citlivých položek, resp. vývoz do citlivých teritorií, je regulován Dánskou agenturou pro rozvoj podnikání a bydlení (Erhvervs – og Boligstyrelsen). Dovozní režim je převážně liberalizován, existuje velmi málo omezení pro dovoz zboží a služeb. Zboží, které je uvedeno na tzv. negativní listině, podléhá dovoznímu licenčnímu řízení (alkohol, zbraně, vybrané léky, chemikálie a některé potraviny). Kromě toho jsou pro některé výrobky předepsána dovozní povolení. Touto problematikou se též zabývá Dánská agentura pro rozvoj podnikání a bydlení. Z hlediska ochrany spotřebitele má dohled nad dánským trhem Agentura na ochranu spotřebitele, která je též garantem příslušných dánských zákonů (zejména Zákon o bezpečnosti výrobků, Zákon o marketingových praktikách, Zákon o cenovém značení, Požadavky na hračky a výrobky, které pro svůj vzhled mohou být zaměněny s potravinami) a odpovídá též za dodržování příslušných unijních nařízení a směrnic (např. Nařízení 2001/95/EC o obecné bezpečnosti výrobků).

Ochrana domácího trhu

Dánský domácí trh zboží a služeb lze charakterizovat jako svobodný a teoreticky nediskriminační. Při pronikání na místní trh je nezbytné respektovat příslušné právní úpravy Evropské unie (viz předchozí kapitola). V Dánsku kromě vysokého stupně ochrany spotřebitele existuje vysoký standard (přísnější než ve většině ostatních zemí EU) speciálních norem týkajících se ochrany životního prostředí. Příslušné "CE-certifikáty" jsou vyžadovány u zboží dle příslušných nařízení EU. Překážkou pro vývozce do Dánska může být konzervativnost dánského spotřebitele, který upřednostňuje zboží domácí (a poté severské) provenience. To se nejvýrazněji projevuje u potravin, nábytku a konfekce.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PRO UPLATNĚNÍ ČESKÉHO ZBOŽÍ NA TRHU

Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Ve vztahu k ČR v Dánsku neexistují žádné zásadní etnické, kulturní či jazykové překážky. Z hlediska úspěšného proniknutí na trh je však Dánsko obtížnou zemí. Dánský trh je do velké míry kapacitně i strukturálně (např. ve strojírenství) omezen, je silně propojen s ekonomikami zemí EU a jsou preferována dlouhodobá a stabilní obchodní spojení. Veškeré přístupy k obchodu a prodejní techniky se musí přizpůsobovat velké konkurenci, zejména v těchto oblastech:

- ceny: nákupní organizace mají snahu požadovat podstatnou slevu oproti základním cenovým nabídkám
- dodací lhůty: rychlá a bezpečná dodávka je samozřejmostí
- záruka dodavatelů: zahraniční dodavatelé musí být schopni dodávat z dánského skladu a zabezpečit poprodejní servis a údržbu (závisí ovšem na druhu zboží).

Na dánský trh je možné proniknout několika cestami:

- joint-venture
- přímá spolupráce s konečným odběratelem
- standardní spolupráce s importérem
- jmenování zástupce (výhradní-nevýhradní, za provizi)
- zřízení pobočky
- franchising.

Distribuční kanály závisí na druhu zboží. Investiční zboží pro výrobní spotřebu a nerostné suroviny jsou nejčastěji prodávány prostřednictvím obchodního zástupce. Specializované high-tech komodity jsou obvykle dodávány prostřednictvím větších obchodních zástupců, kteří disponují odpovídajícím servisním zázemím. U spotřebního zboží většinou operují zástupci, ale stále více se upřednostňují přímé dodávky obchodním domům a řetězcům. Tato rostoucí tendence se uplatňuje zejména u potravin, kde existuje několik silných maloobchodních řetězců s vlastním dovozním a distribučním oddělením (asi 30 významných dovozců potravin).

I když je tendence k posilování přímých prodejků v posledních letech dosti patrná (zejména dovozy ze států EU), většina dánských společností dává přednost zprostředkovaným dodávkám před přímými dovozy ze zahraničí, pokud se jedná o dobře fungující obchodní spojení s určitou tradicí. O úspěšnosti proniknutí na trh sice rozhoduje čistě obchodní aspekt nabídky, ale dánské podniky rozhodně nerady mění své dodavatele. Obchod s cílem "rychlého a velkého zisku" má málo šancí na úspěch. Analýza dánského velkoobchodu i maloobchodu je uvedena na webových stránkách ZÚ.

Franchising je určitou možností, ale zatím existuje jen málo takových případů (potraviny, opravny bot, půjčovny vozů, fit kluby). Prodej "do domu" zákon zakazuje a nepatrně se rozvíjející přímý marketing (objednávková služba z katalogu atp.) je marginální záležitostí.

Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

V důsledku sjednání přechodného období na volný pohyb pracovních sil, k jehož zavedení (přes dřívější sliby a optimismus) Dánsko přistoupilo, musí čeští uchazeči o práci požádat na předepsaném formuláři o pobytové a/nebo pracovní povolení. Na udělení povolení není právní nárok, každá žádost bude posuzována individuálně. K žádosti se přikládá příslib zaměstnání/pracovní smlouva a 2 fotografie. Žádost posuzuje Dánská cizinecká služba – podrobněji viz příloha 8. V případě jakýchkoliv nejasností se doporučuje obrátit se s písemným dotazem na velvyslanectví Dánska a nebo na ministerstvo vnitra Dánského království (Danish Immigration Office, 1. Opholdskontor, Rymsgade 53, DK-2100 Copenhagen, Tel: +45-35366600, fax: +45-35364279, E-mail udlst@udlst.dk). V případě podezření z diskriminace se může postižená společnost obrátit na Agenturu pro hospodářskou soutěž:

KonkurrenceStyrelsen, Int. Sekretariat,

Kirsten Levinsen,

Nørregade 49, 1165 København K

Tlf. 33 17 70 00 Fax. 33 32 61 44, <http://www.ks.dk/>

Místní síly, tj. osoby s dánským či jiným severským občanstvím nebo s platným pobytovým a pracovním povolením, lze zaměstnávat v souladu s dánskými pracovně-právními předpisy, zejména o hrazení sociálního pojištění, příspěvku na rozvoj pracovního trhu a o kolektivních dohodách. Podle dánského pracovního práva patří případné pracovní spory vyplývající z kolektivních dohod do výlučné pravomoci "Průmyslového arbitrážního soudu". Tento soud se skládá z předsedy (obvykle soudce Nejvyššího soudu), 3 zástupců odborové organizace a 3 zástupců Dánské konfederace zaměstnavatelů a proti rozhodnutí soudu se není možné odvolat.

Dánský zákon o obchodních zástupcích a obchodních cestujících z r. 1990 zcela odpovídá směrnici EU č. 86 z r. 1986. Obchodní zástupci a výhradní dovozci musí mít dánské občanství, ale v zásadě nemusejí být registrováni (s výjimkou působnosti v oblasti dovozu léků a chemikálií). Dánské předpisy chránící zástupce s obchodním sídlem v Dánsku mají platnost i tehdy, jestliže si strany dojednaly použití jiného práva s odchylnými ustanoveními. Obchodní zástupce má povinný nárok na vyrovnání, jestliže získal nové zákazníky nebo podstatně rozšířil obchodní spojení. Zákon se netýká výhradních dovozců, ale v praxi se uplatňují principy zastupitelského vztahu.

Využívání místních firem resp. vlastní reprezentace je v některých případech podmínkou pro účast zahraniční firmy na vládních programech (program Invest in Denmark) či praktickou podmínkou pro úspěšný vstup na dánský trh (např. účast ve výběrových řízeních).

Podmínky zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zahraniční nebo domácí právní subjekt může otevřít, vlastnit nebo disponovat obchodním podnikem v Dánsku. Kapitálové minimum pro akciovou společnost (A/S) je 500 000 DKK a pro založení společnosti s ručením omezeným (ApS) 125 000 DKK. Kapitál může být ve formě zboží, zařízení nebo hotovosti. Všeobecnou podmínkou je, že manažeři a nejméně polovina členů představenstva musí být Dánové nebo občané EU.

Zahraniční akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným mohou v Dánsku zřizovat své filiálky. K tomu je třeba mít výpis z obchodního rejstříku a přihlásit se u dánského ústředního obchodního rejstříku. Zapsání se vyhláší v dánském úředním listě (Statstidende). Platí se stanovený poplatek a 4% ze zapsaného kapitálu společnosti. Ředitelem musí být občan Dánska.

Dánská agentura pro obchod a společnosti spadající do působnosti Ministerstva pro hospodářství, průmysl a obchod vede rejstřík veřejných a soukromých společností, komerčních nadací, Evropských zájmových sdružení, finančních institucí, družstev, sdružení, a ostatních podniků s omezeným ručením. Jeho

prostřednictvím je možno získat výpisy/informace o firmách, bezplatně však jen⁷ ve velmi omezeném rozsahu.

Kromě toho je možné založit reprezentaci. Ta nemusí být zapsána do rejstříku a neplatí také podnikové daně. Její působnost je však omezena (např. na získávání objednávek bez vlastního prodeje, na propagaci, na vymáhání pohledávek).

Akciová společnost s majoritou zahraničního kapitálu musí mít ředitele s trvalým sídlem v Dánsku, stejně je tomu u poloviny členů dozorčí rady.

Pozn: Proces registrace společnosti v Dánsku patří k nejrychlejším na světě; běžná doba založení je cca 1-2 týdny. Kodaňská investiční agentura na svých stránkách v tomto kontextu uvádí, že s pomocí specializované právní kanceláře je možno proceduru zvládnout během dvou dní.

Pravidla a specifika řešení obchodních sporů

Dánské firmy a obchodníci jsou známi svou korektností v obchodních záležitostech, ve kterých je pro Dána "my word - my bond".

Opatrnost je jistě nezbytná u nových obchodních spojení s dosud neověřenými partnery. Většina dánských firem je malých, s nepříliš silným kapitálovým zázemím a v těchto případech je možnost bankrotu reálná. Tomu musí odpovídat platební podmínky. U investičního zboží platí běžné postupy (záloha, část platby při dodání, krytý úvěr).

Úrok z prodlení platby lze uplatnit, pokud to bylo uvedeno v kupní smlouvě nebo na faktuře. Výše úroků závisí na dohodě a pokud taková není, počítají se úroky z prodlení ve výši 6% nad diskontní sazbou Dánské národní banky. Pokud se nedocílí zaplacení přímým upomínáním a vymáháním ze strany vývozce, je prakticky nezbytné hledat pomoc u dánských právníků. Spory se vedou před úředními soudy. V Dánsku je 12 úředních soudů první instance, 2 Zemské soudy a Nejvyšší soud. Do hodnoty 500 000 DKK se zahajuje soudní řízení u soudu první instance podle sídla dlužníka. Rozhodnutí dánských soudů jsou všeobecně velmi mírná, co se týče náhrady škod a ušlého zisku. Škoda musí být skutečná a kvantitativně doložená. V dánské soudní praxi je velmi obtížné získat náhradu za nepřímé škody.

Problémy a rizika místního trhu

Neexistují zásadní problémy či rizika. Dánsko je zastáncem svobodné hospodářské, obchodní a investiční politiky. Existuje jen málo omezení pro zahraniční investory (viz kapitola 9.1.). Je zde dobrý legislativní systém a vyvlastnění je možné pouze v souvislosti s veřejnými stavebními pracemi při 100% kompenzaci. Neexistují omezení na kapitálové převody a valutovou výměnu. Produktivita práce je vysoká, inflace je stabilně nízká, korporátní daň⁸ 28 % patří k nejnižším v EU. Dánské mzdy jsou vysoké, ale příspěvky ze strany zaměstnavatelů, neboli jejich náklady na pracovní sílu, jsou nižší než v ostatních zemích EU, takže ve srovnání se SRN, Norskem nebo Nizozemím jsou zde náklady na pracovní sílu nižší. Vlastnictví, včetně intelektuálního, je dobře chráněno.

S ohledem na dosti složitou daňovou problematiku lze doporučit právní konzultaci před začátkem ekonomických aktivit na dánském trhu.

⁷ Na rozdíl od českého portálu www.justice.cz

⁸ daň ze zisku společnosti

Obsah

Základní informace o teritoriu	1
Oficiální název státu (v českém i místním úředním jazyku)	1
Rozloha	1
Počet obyvatel, hustota na km, podíl ekonomicky činného obyvatelstva	1
Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení	1
Národnostní složení	1
Náboženství	1
Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky	1
Administrativně-správní členění, hlavní město a další velká města	1
Peněžní jednotka a její dělení, používání cizích měn	1
Vybrané jiné zvyklosti v zemi	1
Podmínky využívání místní zdravotnické péče českými občany	1
Víza, poplatky a specifické podmínky cestování do teritoria	1
Zahraničně-politická orientace	1
Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních	1
Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách	1
Přehled smluv s ČR (včetně data vstupu v platnost)	1
Ekonomická charakteristika země	1
Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, prognóza na další rok, případně období	1
Základní makroekonomické ukazatele	1
Průmysl - struktura, tempo růstu průmyslové výroby v nosných oborech	1
Stavebnictví	1
Zemědělství apod. (rybolov, lesnictví)	1
Služby	1
Infrastruktura	1
Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc	1
Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR	1
Smluvní základna	1
Perspektivní obory českého vývozu	1
Vyhodnocení poptávek na ZÚ po českém zboží, službách a výrobní kooperaci	1
Rozvojová pomoc poskytovaná a přijímaná ČR	1
Zahraniční obchod	1
Komoditní struktura	1

Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu	1
Ochrana domácího trhu	1
Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu	1
Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej	1
Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil	1
Podmínky zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku	1
Pravidla a specifika řešení obchodních sporů	1
Problémy a rizika místního trhu	1
Obsah	2